DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ

7. SINIF

YAZILIYA HAZIRLIK

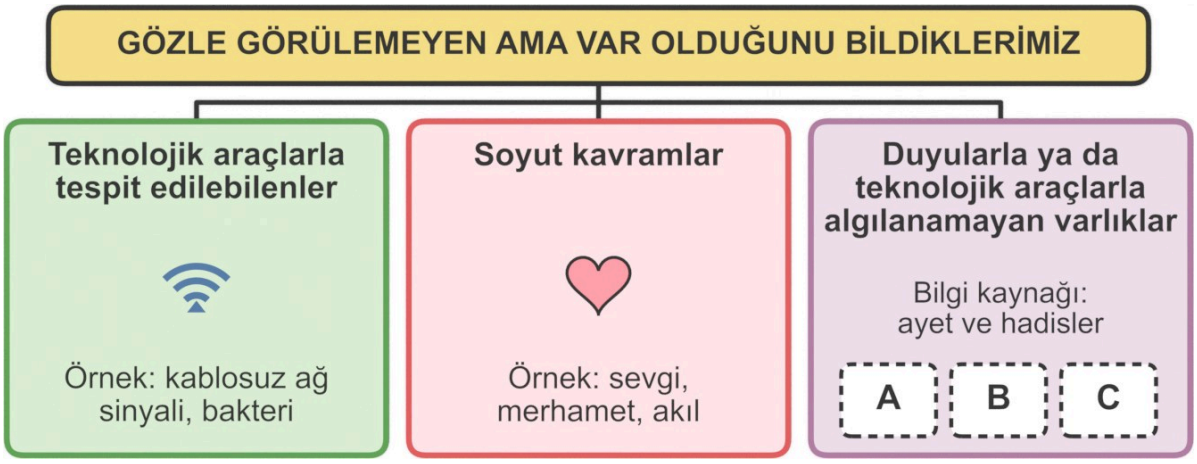
1. DÖNEM - 1. ORTAK YAZILI · SENARYO 1 · 2. SÜRÜM

TYMM 2026-2027

Hazırlayan: **Murat Altun**

Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır.

1. Emir, evdeki kablosuz ağın (Wi-Fi) hangi odada daha güçlü olduğunu telefonundaki bir uygulamayla ölçtü. Sinyali göremediği hâlde ölçebildiğini fark edince aşağıdaki şemayı hazırladı. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

1.1. Şemanın sağındaki dalda boş bırakılan A, B ve C kutularına hangi varlıklar yazılmalıdır? (3 puan)

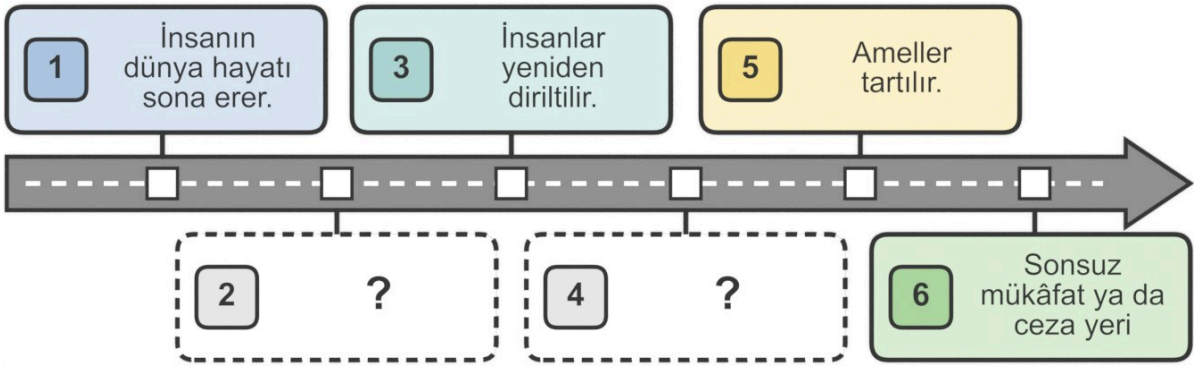
1.2. Emir, şemanın altına aşağıdaki ayetleri not etti. Ayetlerde meleklerin hangi özelliklerine değinildiğini, her özelliği ilgili ayetle eşleştirerek yazınız. (4 puan)

- I. "Melekleri de Rablerini hamd ile tespih edip yücelterek Arş'ın etrafını kuşatmış hâlde görürsün..." (Zümer suresi 75. ayet)
- II. "… Biz, ona Cebrail'i göndermiştik de ona tam bir insan şeklinde görünmüştü." (Meryem suresi 17. ayet)

Bilgi: II. ayette "ona" sözüyle Hz. Meryem kastedilmektedir.

1.3. Aşağıdaki görevleri üstlenen meleklerin hangi melek grubunda yer aldığını yazınız: I. Peygamberlere vahiy getirmek. II. İnsanın sevap ve günahlarını amel defterine yazmak. III. İnsanları sorguya çekmek. (3 puan)

2. İpek, sunumu için ahiret hayatının aşamalarını kısa açıklamalarla gösteren bir zaman şeridi hazırladı ama iki durağı boş bıraktı. Kardeşi şeridi görünce "Ölüm, herkese aynı yaşta mı gelir?" diye sordu. İpek, cevap verirken aşağıdaki ayetten yararlandı. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

"O öyle bir Rab'dir ki sizi çamurdan yaratmış, sonra (her birinize) bir ecel tayin etmiştir…" (Enam suresi 2. ayet)

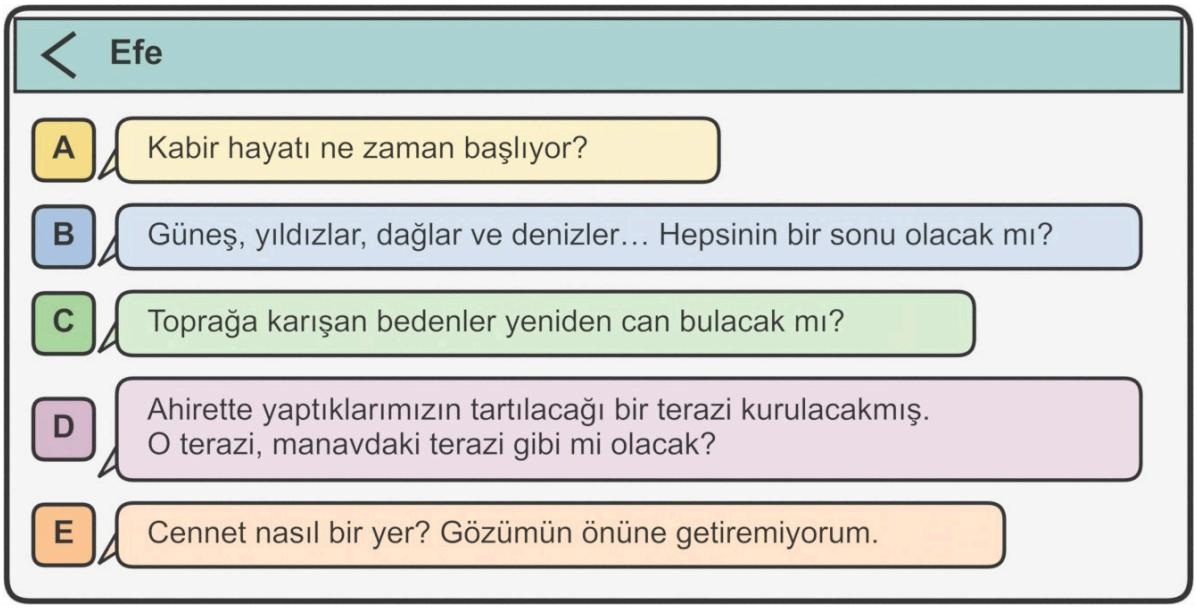
2.1. Zaman şeridinde 2 ve 4 numaralı duraklara yazılması gereken aşamaların adlarını yazınız. (4 puan)

2.2. Ayetten hareketle ömür ve ecel kavramlarını açıklayınız. Bu kavramları şeritteki 1 numaralı aşamayla ilişkilendirerek kardeşinin sorusunu cevaplayınız. (5 puan)

2.3. İpek'in sunumunun sonuna eklediği aşağıdaki ayetlerin şeritteki hangi aşamayla ilgili olduğunu, aşamaların adlarını kullanarak yazınız. (6 puan)

- I. "… Hayır, diriltecek! Bu, yerine getirilmesini Allah'ın üzerine aldığı bir vaaddir. Fakat insanların çoğu bilmezler." (Nahl suresi 38. ayet)
- II. "O gün amellerin tartılması da haktır. Kimlerin sevabı ağır basarsa işte onlar kurtuluşa erenlerdir." (Araf suresi 8. ayet)
- III. "İman edip salih ameller işleyenlere gelince onlara içinden ırmaklar akan cennetler vardır. İşte bu, büyük başarıdır." (Buruc suresi 11. ayet)

3. Lina'nın dokuz yaşındaki kuzeni Efe, ahiret hayatıyla ilgili merak ettiklerini annesinin telefonundan Lina'ya yazdı. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

3.1. Lina'nın Efe'ye doğru cevap verebilmesi için A, B, C ve D mesajlarını ahiret hayatının hangi aşamalarıyla ilişkilendirmesi gerektiğini yazınız. (8 puan)

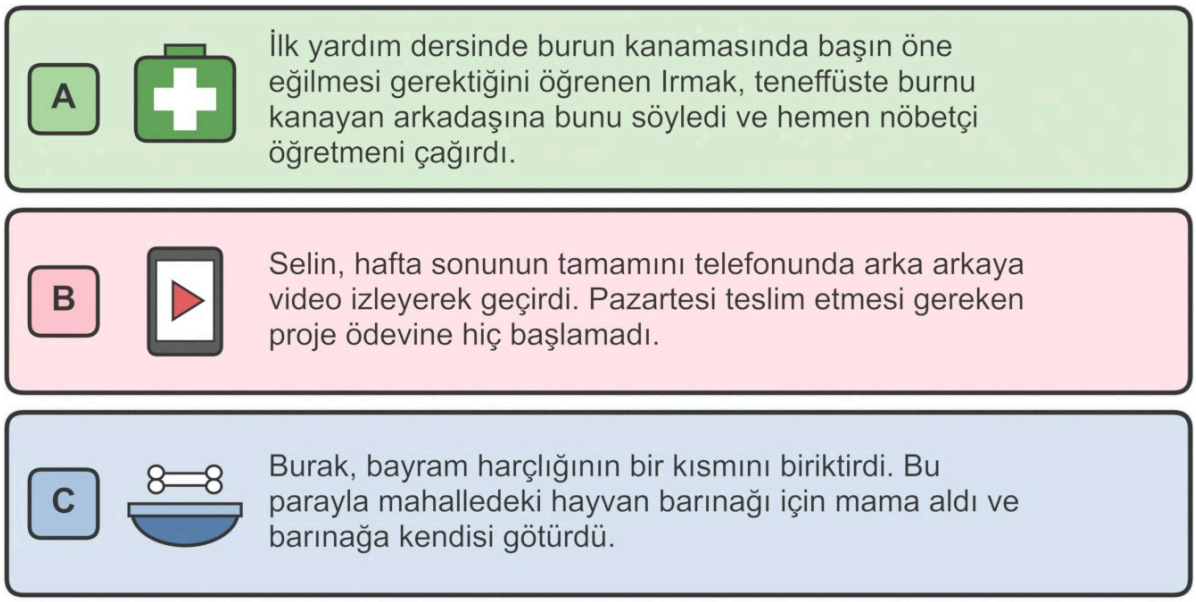
3.2. Lina, E mesajını aşağıdaki hadisle cevaplayacak. Hadisten hareketle cennetin nasıl bir yer olduğunu açıklayınız. "Salih kullarım" ifadesinden yola çıkarak cennete kavuşmak isteyen birinin nasıl yaşaması gerektiğini yazınız. (4 puan)

Cenab-ı Hak buyuruyor ki: "Salih kullarım için ben, cennette hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve insanın kalbinden bile geçmeyen nice nimetler hazırladım." (Buhari, "Tefsîr", 32)

3.3. "Ahiret hayatı ebedî bir hayattır." ifadesini dünya hayatıyla karşılaştırarak açıklayınız. (3 puan)

4. Rehberlik saatinde öğrencilerin geçen hafta yaşadığı bazı durumlar kartlara yazıldı. Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni bu kartlardan üçünü seçti ve sınıftan kartları aşağıdaki hadisle birlikte değerlendirmesini istedi. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

"… insanoğlu şu beş şeyden hesaba çekilmedikçe Rabbinin huzurundan bir yere kımıldayamaz: Ömrünü nerede ve nasıl geçirdiğinden, gençliğini nerede yıprattığından, malını nereden kazanıp nerede harcadığından, bildiği ile amel edip etmediğinden." (Tirmizi, "Sıfatü'l-kıyâme", 1)

4.1. A, B ve C kartlarındaki durumları hadisle ilişkilendirerek değerlendiriniz. Her durumun, hadiste hesabının sorulacağı bildirilen konulardan hangisiyle ilgili olduğunu ve bu konuda hadisteki öğüde uygun bir davranış olup olmadığını gerekçesiyle yazınız. (9 puan)

4.2. Hadiste insanın bu konulardan hesaba çekileceğinin bildirilmesinden hareketle ahiret inancının insana neler kazandırdığına dair bir sonuç çıkarınız. (6 puan)

5. Teneffüste koridorda koşan Onur, bir öğrenciye çarptı ve öğrencinin elindeki meyve suyu yere döküldü. Onur hemen oradan uzaklaştı. Nöbetçi öğretmen, dökküntünün yanında duran Deniz'in koştuğunu düşünerek onu uyardı. Olanları bilen Onur sessiz kaldı. Akşam Deniz ablasına "Hiç adil değil! Onur'un yaptığı yanına kâr kalacak. Yarın ben de onu öğretmene şikâyet edeceğim, birkaç şey de uydurup ekleyeceğim." dedi. Ablası, karar vermeden önce aşağıdaki ayetleri düşünmesini istedi. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

- I. "Allah, gökleri ve yeri, hak ve hikmete uygun olarak, herkese kazandığının karşılığı verilsin diye yaratmıştır. Onlara haksızlık edilmez." (Casiye suresi 22. ayet)
- II. "… Bir topluma olan kininiz, sakın ha sizi adaletsizliğe itmesin. Adil olun. Bu, Allah'a karşı gelmekten sakınmaya daha yakındır. Allah'a karşı gelmekten sakının. Şüphesiz Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır." (Maide suresi 8. ayet)

5.1. Deniz'in "Onur'un yaptığı yanına kâr kalacak." düşüncesinin neden doğru olmadığını I. ayetten hareketle açıklayınız. (4 puan)

5.2. Ahiret inancının, Deniz'in bu haksızlığı değerlendirmesine ve ertesi gün nasıl davranacağına katkısını II. ayetle ilişkilendirerek açıklayınız. (6 puan)

5.3. Onur'un sessiz kalmasını ahiret inancı açısından değerlendiriniz. Ahiret inancına uygun davranmak için Onur'un neler yapması gerektiğini yazınız. (5 puan)

6. Ömer, iki aydır her cumartesi apartmanlarındaki yaşlı komşusunun pazar alışverişini taşıyor ve ona gazete okuyor. Bir gün arkadaşları "Bunu kimse görmüyor bile, neden uğraşıyorsun?" diye takıldı. Ömer de bir an "Gerçekten kimse fark etmiyor." diye düşünüp üzüldü. Akşam annesi ona aşağıdaki ayeti okudu. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

"Şüphesiz 'Rabbimiz Allah'tır.' deyip de sonra dosdoğru olanlar var ya, onların üzerine akın akın melekler iner ve derler ki: 'Korkmayın, üzülmeyin, size (dünyada iken) vadedilmekte olan cennetle sevinin!'" (Fussilet suresi 30. ayet)

6.1. Ayetteki meleklerin sözlerinden hareketle melek inancının Ömer'e kazandırabileceği iki duygu ya da düşünceyi yazınız. (4 puan)

6.2. "Meleklere iman, insana huzur ve güven verir." yargısını Ömer'in yaşadıkları üzerinden gerekçeleriyle açıklayınız. (6 puan)

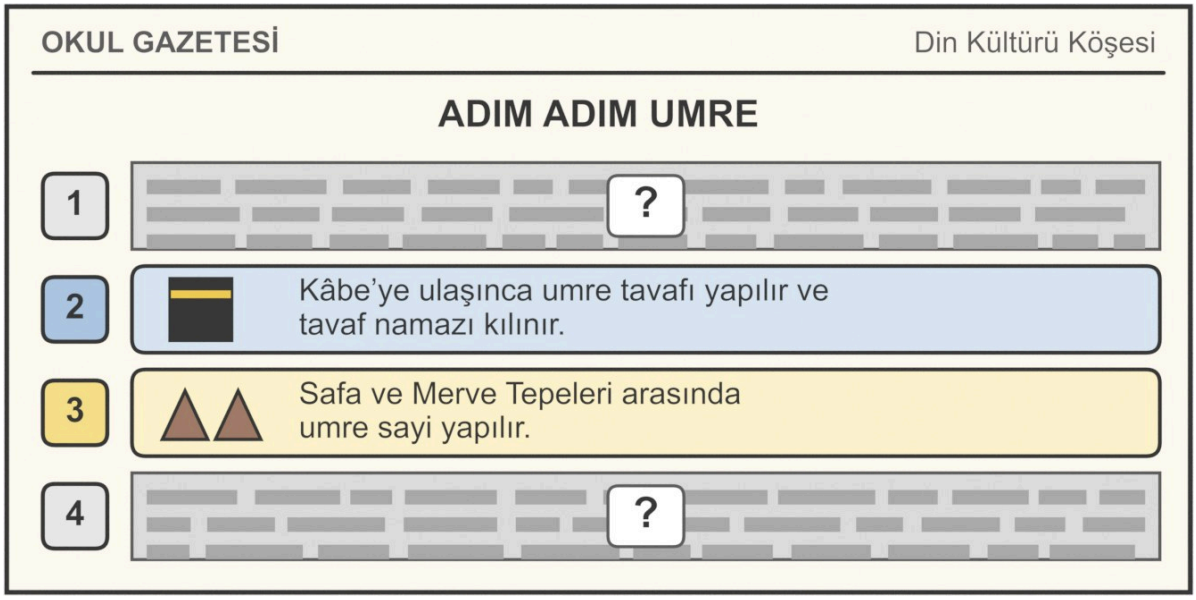
7. Kaan'ın sınıf arkadaşı Arda, öğretmenin masada unuttuğu yazılı sınav cevap anahtarını gördü ve Kaan'a "Hemen fotoğrafını çekelim, kimseye söylemeyiz." dedi. Kaan'ın içinden de "Bir defadan bir şey olmaz." düşüncesi geçti. Kararsız kalan Kaan, akşam durumu ağabeyine anlattı. Ağabeyi ona Nâs suresinin anlamını hatırlattı ve Hz. Muhammed'in (sav) Felak ile Nâs sureleri hakkında "İnsanlar bu iki duadan daha faziletli başka bir dua ile Allah'a sığınmış olmazlar." (Nesai, "İstiâze", 1) buyurduğunu söyledi. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla
De ki: "Cinlerden ve insanlardan; insanların kalplerine vesvese veren sinsi vesvesecinin kötülüğünden, insanların Rabbine, insanların Melik'ine, insanların İlah'ına sığınırım." (Nâs suresi 1-6. ayetler)

7.1. Kaan'ın yaşadığı durumda surede sözü edilen vesvesenin hangi kaynaklarından gelen etkiler görülmektedir? Surenin anlamından hareketle açıklayınız. (4 puan)

7.2. Kaan'ın Arda'ya vereceği cevabı ve sonrasında yapabileceklerini surenin mesajıyla ilişkilendirerek iki örnekle açıklayınız. (6 puan)

8. Okul gazetesinin son sayısında “Adım Adım Umre” başlıklı bir köşe yer aldı. Gazete basılırken yaşanan bir arıza yüzünden köşedeki iki adımın yazısı okunamaz hâle geldi. (Bu metin soru için hazırlanmıştır.)

8.1. Köşede yazısı okunamayan 1 ve 4 numaralı adımlarda yapılan görevleri yazınız. (4 puan)

8.2. Köşeyi okuyan bir öğrenci “Umrede de Kâbe tavaf ediliyor, Safa ile Merve arasında say yapılıyor. O hâlde umre ile hac aynı ibadettir.” dedi. Bu görüşü, hac ile umreyi şartları ve yerine getirilen görevler bakımından karşılaştırarak değerlendiriniz. (6 puan)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE BECERİLER

SORU NO	ÖĞRENME ÇIKTISI	BECERİLER
1	DKAB.7.1.1. Melekleri sınıflandırabilme	KB2.5. Sınıflandırma
2	DKAB.7.1.2. Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme
3	DKAB.7.1.2. Ahiret hayatının aşamalarını çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme
4	DKAB.7.1.3. Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme	E3.6. Analitiklik, KB2.10. Çıkarım Yapma
5	DKAB.7.1.3. Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme	E3.6. Analitiklik, KB2.10. Çıkarım Yapma
6	DKAB.7.1.3. Melek ve ahiret inancının insana kazandırdıkları konusunda analitik düşünebilme	E3.6. Analitiklik, KB2.10. Çıkarım Yapma
7	DKAB.7.1.4. Nâs suresini ve bu surenin anlamını okuyarak yorumlayabilme	KB2.14. Yorumlama
8	DKAB.7.2.1. Hac ve umre ibadetlerini çözümleyebilme	KB2.4. Çözümleme

PUANLAMA TABLOSU								
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**TOPLAM**
10	*15*	*15*	*15*	*15*	*10*	*10*	*10*	***100***

Bu sınav, 2026-2027 eğitim öğretim yılı 1. dönem konu-soru dağılım tablosundaki 1. ortak yazılı **Senaryo 1** dağılımına göre, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli 7. sınıf öğretim programı esas alınarak hazırlanmıştır. Bu kâğıt, aynı senaryonun 2. sürümüdür: öğrenme çıktıları, soru sayısı ve puanlar 1. sürümle aynı, sorular farklıdır. Hazırlayan: Murat Altun. Bu sorular Claude tarafından hazırlanmıştır. Millî Eğitim Bakanlığının resmî yayını değildir; görseller Blender ile oluşturulmuştur.

ÇÖZÜMLER

1. **Doğru cevap (1.1):** Her doğru varlık bir puandır (1+1+1). A, B ve C kutularına melek, cin ve şeytan yazılmalıdır; sıralama önemli değildir.

Örnek doğru cevap (1.1): A: melek, B: cin, C: şeytan.

Yanlış cevap (1.1): Kablosuz ağ sinyali, bakteri, ses dalgası gibi teknolojik araçlarla tespit edilebilenlerin ya da sevgi, merhamet, akıl gibi soyut kavramların yazılması o kutudan puan almaz. Öğretim programında bu grupta melek, cin ve şeytan yer aldığı için "ruh" yazılması da o kutudan puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (1.2): Her doğru özellik iki puandır (2+2).

- I. ayetten hareketle meleklerin Allah'ı (cc) hamd ile tespih edip yücelttiği, sürekli O'na ibadet ve itaat hâlinde olduğu belirtilmişse **(2 puan)**.
- II. ayetten hareketle meleklerin Allah'ın (cc) izniyle farklı suretlere (insan şekline) bürünebildiği belirtilmişse **(2 puan)**.

Özellikler doğru yazıldığı hâlde ayetlerle eşleştirmesi karıştırılmışsa her özellik için bir puan verilir. Ayetlerle ilişkilendirilmeden yazılan başka özellikler (ör. nurdan yaratılmaları, yeme, içme, uyuma gibi ihtiyaçlarının olmaması, cinsiyetlerinin olmaması, sayılarını yalnızca Allah'ın (cc) bilmesi) bu maddeden puan almaz.

Örnek doğru cevap (1.2): I. ayette meleklerin Allah'ı (cc) hamd ile tespih edip yücelttiği, yani sürekli O'na ibadet ettiği anlatılır. II. ayette Cebrail'in (as) Hz. Meryem'e tam bir insan şeklinde göründüğü bildirilir. Buna göre melekler Allah'ın (cc) izniyle farklı suretlere bürünebilir.

Yanlış cevap (1.2): Meleklerin ateşten ya da topraktan yaratıldığının, kendi istekleriyle insan şekline girebildiklerinin ya da teknolojik araçlarla görülebileceklerinin yazılması puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (1.3): Her doğru grup adı bir puandır (1+1+1).

- I. görev: Dört büyük melek **(1 puan)**.
- II. görev: Kiramen Kâtibin **(1 puan)**.
- III. görev: Münker ve Nekir **(1 puan)**.

II. görev için "yazıcı melekler" ya da "değerli yazıcılar", III. görev için "sorgu melekleri" yazılması da kabul edilir. I. görev için grup adı yerine yalnızca "Cebrail" yazılmışsa puan verilmez; çünkü soruda meleğin yer aldığı grup istenmektedir.

Örnek doğru cevap (1.3): I. görevi üstlenen melek dört büyük melek arasındadır. II. görev Kiramen Kâtibin, III. görev Münker ve Nekir grubuna aittir.

Yanlış cevap (1.3): Cin ve şeytanın melek grupları arasında sayılması ya da görülebilen ve görülemeyen varlıklar ayrımının melek grubu olarak yazılması o görevden puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

2. **Doğru cevap (2.1):** Her doğru aşama iki puandır (2+2).

- 2 numaralı durak: Kıyamet **(2 puan)**.
- 4 numaralı durak: Mahşer **(2 puan)**.

4 numaralı durak için "haşir" yazılması da kabul edilir. Bu aşamalar şeritteki sıraya uyduğu için 2 numaralı durağa "kabir hayatı" ya da "berzah", 4 numaralı durağa "hesap" ya da "amel defterinin verilmesi" yazılması da tam puan alır.

Örnek doğru cevap (2.1): 2: Kıyamet, 4: Mahşer.

Yanlış cevap (2.1): Durakların yerlerinin karıştırılması ya da şeritteki diğer duraklarda açıklaması verilen aşamaların (ölüm, baas, mizan vb.) yazılması o duraktan puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (2.2): Üç ölçüt sırasıyla iki, iki ve bir puandır (2+2+1).

- Ömür: Her canlının doğumundan ölümüne kadar sahip olduğu yaşam süresi olarak açıklanmışsa **(2 puan)**.
- Ecel: Ölüm için belirlenen ve takdir edilen zaman olarak açıklanmış, ayete göre her insana ayrı bir ecel tayin edildiği belirtilmişse **(2 puan)**.
- İlişki ve cevap: Ecel gelince ömrün sona erdiği ve şeritteki 1 numaralı aşama olan ölümün gerçekleştiği; ecel herkes için ayrı belirlendiğinden ölümün herkese aynı yaşta gelmediği belirtilmişse **(1 puan)**.

Örnek doğru cevap (2.2): Ömür, insanın doğumundan ölümüne kadar geçen yaşam süresidir. Ecel ise ölüm için belirlenen zamandır. Ayette Allah'ın (cc) her insana ayrı bir ecel tayin ettiği bildirilir. Eceli gelen insanın ömrü sona erer ve şeritteki ilk aşama olan ölüm gerçekleşir. Herkesin eceli ayrı olduğu için ölüm herkese aynı yaşta gelmez.

Yanlış cevap (2.2): Ömür ile ecelin aynı anlamda kullanılması ilgili ölçütlerden yalnızca birinin puanını alır. Ölüm vaktinin insanlar tarafından kesin olarak bilinebileceğinin ya da herkesin aynı yaşta öleceğinin ileri sürülmesi ilişki ölçütünden puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (2.3): Her doğru eşleme iki puandır (2+2+2).

- I. ayet: Baas (ölümden sonra yeniden diriliş) **(2 puan)**.
- II. ayet: Mizan (amellerin tartılması) **(2 puan)**.
- III. ayet: Cennet ve cehennem (cennet) **(2 puan)**.

I. ayet için "ölümden sonra diriliş" ya da "basubadelmevt" yazılması da kabul edilir. Aşamanın adı yerine yalnızca şeritteki durak numarası (3, 5 ya da 6) yazılmışsa o ayet için bir puan verilir.

Örnek doğru cevap (2.3): I. ayet baas, II. ayet mizan, III. ayet cennet ve cehennem aşamasıyla ilgilidir.

Yanlış cevap (2.3): I. ayetin ölüm ya da kıyamet aşamasıyla, II. ayetin baas aşamasıyla ilişkilendirilmesi o ayetten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

3. **Doğru cevap (3.1):** Her doğru aşama iki puandır (2+2+2+2).

- A mesajı: Ölüm **(2 puan)**.
- B mesajı: Kıyamet **(2 puan)**.
- C mesajı: Baas (ölümden sonra yeniden diriliş) **(2 puan)**.
- D mesajı: Mizan **(2 puan)**.

A mesajı için "ölüm ve kabir hayatı (berzah)" yazılması da kabul edilir. A mesajı için yalnızca "kabir hayatı" ya da "berzah" yazılması puan almaz. Mesaj kabir hayatının ne zaman başladığını sorar ve bu sorunun cevabı ölümdür. C mesajı için "ölümden sonra diriliş" ya da "basubadelmevt" yazılması da doğrudur.

Örnek doğru cevap (3.1): A: Ölüm, B: Kıyamet, C: Baas, D: Mizan.

Yanlış cevap (3.1): Mesajların aşamalarla eşleşmesinin karıştırılması (ör. B mesajının ölümle, C mesajının mahşerle ilişkilendirilmesi) ya da ahiret hayatının aşaması olmayan kavramların yazılması o mesajdan puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (3.2): İki ölçütün her biri iki puandır (2+2).

- Hadisten hareketle cennetin nasıl bir yer olduğunun tam olarak bilinemeyeceği; oradaki nimetlerin hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği, insanın hayal bile edemeyeceği nimetler olduğu belirtilmişse **(2 puan)**.
- "Salih kullarım" ifadesinden hareketle cennete kavuşmak isteyen kişinin Allah'a (cc) iman edip salih ameller işlemesi, yani ibadetlerini yerine getirip güzel ve yararlı davranışlarda bulunması gerektiği açıklanmışsa **(2 puan)**.

Örnek doğru cevap (3.2): Cennetin nasıl bir yer olduğunu tam olarak bilemeyiz. Hadise göre orada hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın işitmediği ve insanın aklından bile geçmeyen nimetler vardır. Bu nimetler salih kullar için hazırlanmıştır. Bu yüzden cennete kavuşmak isteyen kişi Allah'a (cc) iman etmeli, ibadetlerini yapmalı ve güzel işler yapmaya çalışmalıdır.

Yanlış cevap (3.2): Cennetin dünyadaki bir yere tıpatıp benzediğinin ya da cennete hiçbir çaba göstermeden ulaşılabileceğinin ileri sürülmesi ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (3.3): Üç ölçütün her biri bir puandır (1+1+1).

- Dünya hayatının belirli bir süreyle sınırlı olduğu ve ölümle sona erdiği belirtilmişse **(1 puan)**.
- Ahiret hayatının dünya hayatının sona ermesiyle başladığı ve hiç bitmeyecek, sonsuza kadar sürecek bir hayat olduğu belirtilmişse **(1 puan)**.
- Kur'an-ı Kerim'de dünya ile ahiret karşılaştırılarak asıl ve gerçek hayatın ahiret hayatı olduğunun vurgulandığı ya da ahiret hayatının dünya hayatından daha değerli olduğu belirtilmişse **(1 puan)**.

Örnek doğru cevap (3.3): Dünya hayatı belirli bir süre sürer ve ölümle sona erer. Ahiret hayatı ise dünya hayatı bitince başlar ve hiç sona ermez. Bu yüzden Kur'an-ı Kerim'de asıl ve gerçek hayatın ahiret hayatı olduğu vurgulanır.

Yanlış cevap (3.3): Ahiret hayatının da dünya hayatı gibi bir gün sona ereceğinin ya da dünya hayatının sonsuz olduğunun yazılması ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

4. **Doğru cevap (4.1):** Her kart üç puandır (3+3+3). Her kart için hadisteki ilgili konunun belirlenmesi bir puan, davranışın uygun olup olmadığının belirtilmesi bir puan, gerekçe bir puandır.

- A kartı: "Bildiği ile amel edip etmediği" konusuyla ilgilidir; uygun bir davranıştır; çünkü Irmak ilk yardım dersinde öğrendiğini doğru biçimde uygulayıp arkadaşına yardım etmiştir **(3 puan)**.
- B kartı: "Ömrünü (gençliğini) nerede ve nasıl geçirdiği" konusuyla ilgilidir; uygun bir davranış değildir; çünkü Selin zamanını boşa harcamış, üstlendiği ödevi yapmamıştır **(3 puan)**.
- C kartı: "Malını nerede harcadığı" konusuyla ilgilidir; uygun bir davranıştır; çünkü Burak harçlığını ihtiyacı olan canlılar için, yararlı bir işe harcamıştır **(3 puan)**. "Malını nereden kazanıp nerede harcadığı" biçiminde yazılması da kabul edilir.

Örnek doğru cevap (4.1): A kartı, insanın bildiği ile amel edip etmediğiyle ilgilidir. Irmak öğrendiği bilgiyi uygulayarak arkadaşına yardım ettiği için hadisteki öğüde uygun bir davranışta bulunmuştur. B kartı, ömrün ve gençliğin nasıl geçirildiğiyle ilgilidir. Selin hafta sonunu boşa geçirip ödevini yapmadığı için bu davranış hadisteki öğüde uygun değildir. C kartı, malın nerede harcandığıyla ilgilidir. Burak harçlığını barınaktaki hayvanlar için harcadığından davranışı uygundur.

Yanlış cevap (4.1): A kartındaki davranışın yararsız olduğunun, B kartındaki davranışın hadise uygun olduğunun söylenmesi o kartın ilgili ölçütünden puan almaz. Durumların hadisteki konularla hiç ilişkilendirilmemesi konu ölçütlerinden puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (4.2): İki ölçütün her biri üç puandır (3+3).

- Ahirete inanan insanın ömrünün, gençliğinin, malının ve bilgisinin kendisine verilmiş birer emanet olduğunu ve bunların hesabını vereceğini bildiği; bu inancın ona sorumluluk ve hesap verme bilinci kazandırdığı açıklanmışsa **(3 puan)**.
- Bu bilincin insanı zamanını boşa harcamamaya, malını meşru yoldan kazanıp yerinde harcamaya ve öğrendiklerini hayatına uygulamaya yönelttiği; böylece inancın davranışlara yansıdığı açıklanmışsa **(3 puan)**.

Örnek doğru cevap (4.2): Ahirete inanan insan ömrünü, gençliğini, malını ve bilgisini nasıl kullandığından hesaba çekileceğini bilir. Bu inanç ona sorumluluk ve hesap verme bilinci kazandırır. Böyle biri zamanını boşa harcamaz, parasını helal yoldan kazanıp yararlı işlere harcar, öğrendiklerini de hayatında uygular. Yani ahiret inancı insanın davranışlarına yansır.

Yanlış cevap (4.2): Hesap verme bilincinin insanın davranışlarını etkilemediğinin, zamanın ve paranın nasıl kullanıldığının önemsiz olduğunun ileri sürülmesi ya da yalnızca hadisin tekrar yazılması ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

5. **Doğru cevap (5.1):** İki ölçütün her biri iki puandır (2+2).

- Ayete göre Allah'ın (cc) gökleri ve yeri herkese kazandığının karşılığı verilsin diye yarattığı; ahirette herkesin dünyada yaptıklarının karşılığını göreceği, bu yüzden Onur'un davranışının da karşılıksız kalmayacağı belirtilmişse **(2 puan)**.
- Ayette "Onlara haksızlık edilmez." buyrulduğu; Allah'ın (cc) kimseye haksızlık etmeyeceği, haksızlığa uğrayanın hakkının da korunacağı ve iyilik ile kötülüğün karşılığının adaletle verileceği belirtilmişse **(2 puan)**.

Örnek doğru cevap (5.1): Ayete göre Allah (cc) gökleri ve yeri, herkese kazandığının karşılığı verilsin diye yaratmıştır. Bu yüzden Onur'un yaptığı da ahirette karşılıksız kalmaz. Ayrıca hiç kimseye haksızlık edilmez; haksız yere suçlanan Deniz'in hakkı da Allah (cc) katında kaybolmaz.

Yanlış cevap (5.1): Ahirette bazı davranışların hesabının sorulmayacağının, Allah'ın (cc) bazı insanlara haksızlık edebileceğinin ya da adaletin yalnızca dünyada gerçekleşeceğinin ileri sürülmesi ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (5.2): Üç ölçütün her biri iki puandır (2+2+2).

- Ahiret inancının Deniz'e, uğradığı haksızlığın Allah (cc) katında karşılıksız kalmayacağı düşüncesiyle teselli, umut ve huzur verdiği açıklanmışsa **(2 puan)**.
- Ayette kinin insanı adaletsizliğe itmemesi gerektiği bildirildiği için Deniz'in öfkeyle olmayan şeyler uydurarak haksızlığa haksızlıkla karşılık vermekten vazgeçmesi gerektiği; Allah'ın (cc) yaptıklarından haberdar olduğunu bilmenin onu doğru sözlü ve adil olmaya yönelttiği açıklanmışsa **(2 puan)**.
- Ahiret inancının haksızlık karşısında susmayı gerektirmediği; Deniz'in hakkını öğretmeniyle sakin bir şekilde konuşup yalnızca gerçeği anlatarak araması gerektiği belirtilmişse **(2 puan)**.

Deniz'in hiçbir şey uydurmadan öğretmenine kendi suçsuzluğunu anlatıp Onur'u şikâyet etmeyerek affetmeyi seçtiği cevap da üçüncü ölçütten tam puan alır. Affetmek, haksızlığı sessizce kabullenmekle aynı şey değildir.

Örnek doğru cevap (5.2): Ahirete inanan Deniz, yaşadığı haksızlığın Allah (cc) katında karşılıksız kalmayacağını bilir; bu düşünce onu teselli eder. Ayette kinin insanı adaletsizliğe itmemesi gerektiği bildirilir. Bu yüzden Deniz, Onur'a kızgın olsa da olmayan şeyler uydurmaz; Allah'ın (cc) her yaptığından haberdar olduğunu bilir. Bununla birlikte haksızlığa sessiz de kalmaz. Ertesi gün öğretmeniyle sakin bir şekilde konuşur ve yalnızca gerçekte olanı anlatır.

Yanlış cevap (5.2): Ahiret inancı nedeniyle Deniz'in hiçbir şey yapmadan haksızlığı kabullenmesi gerektiğinin ya da Onur hakkında uydurma şeyler söylemesinin doğru olacağının ileri sürülmesi ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (5.3): İki ölçüt sırasıyla iki ve üç puandır (2+3).

- Değerlendirme: Onur'un hem koridorda kurala uymayıp bir öğrenciye zarar verdiği hem de sessiz kalarak suçsuz bir arkadaşının cezalandırılmasına göz yumduğu, yani haksızlık yaptığı; ahirete inanan insanın her davranışının hesabını vereceğini bildiği için böyle davranmaması gerektiği açıklanmışsa **(2 puan)**.
- Doğru davranış: Ahirete inanan birinin öğretmenine gerçeği söyleyeceği, Deniz'den ve meyve suyu dökülen öğrenciden özür dileyeceği, döküntünün temizlenmesine yardım edeceği gibi uygun davranışlardan en az ikisi yazılmışsa **(3 puan)**. Tek uygun davranış yazılmışsa iki puan verilir.

Örnek doğru cevap (5.3): Onur, hem bir öğrenciye çarpıp zarar vermiş hem de suçu Deniz'in üstünde bırakarak haksızlık yapmıştır. Ahirete inanan biri yaptıklarının hesabını vereceğini bildiği için başkasının haksız yere suçlanmasına sessiz kalmaz. Onur'un öğretmenine gerçeği söylemesi, Deniz'den ve meyve suyu dökülen öğrenciden özür dilemesi gerekir.

Yanlış cevap (5.3): Onur'un tutumunun akıllıca ya da kabul edilebilir olduğunun söylenmesi, değerlendirme yapılmadan yalnızca olayın tekrar anlatılması ya da ahiret inancıyla ilişki kurulmaması değerlendirme ölçütünden puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

6. **Doğru cevap (6.1):** Her uygun duygu ya da düşünce iki puandır (2+2). Aşağıdakilerden herhangi ikisi kabul edilir:

- Allah'ın (cc) dosdoğru olanlara melekler aracılığıyla müjde vereceğini bilmek ve bundan güç almak.
- Yaptığı iyiliğin insanlar görmese de boşa gitmediğini, Allah (cc) katında değerli olduğunu düşünmek.
- Üzüntü ve kaygı yerine huzur, sevinç ve ümit duymak.
- İyiliğe devam etme isteği, kararlılık ve cesaret duymak.
- Allah'ın (cc) sevgisini hissetmek ve bu sevgiye layık olmaya çalışmak.

Örnek doğru cevap (6.1): Ömer, Allah'ın (cc) dosdoğru olanlara melekler aracılığıyla müjde vereceğini bilir ve bundan güç alır. Ayrıca insanlar fark etmese bile yaptığı iyiliğin boşa gitmediğini düşünür ve üzüntüsü yerini sevince bırakır.

Yanlış cevap (6.1): Ayetle ve melek inancıyla ilgisi olmayan duyguların yazılması (ör. arkadaşlarına kızmak), meleklerin Ömer'in yerine alışveriş taşıyacağının ya da iyiliğin yalnızca insanlar görürse değerli olduğunun ileri sürülmesi o maddeden puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (6.2): İki ölçütün her biri üç puandır (3+3).

- Ömer'in "Kimse fark etmiyor." diye üzüldüğü anda, Allah'ın (cc) dosdoğru olanlara melekler aracılığıyla "Korkmayın, üzülmeyin" diye müjde vereceğini bilmenin ona teselli, huzur ve güven verdiği; yaptığı iyiliğin değerli olduğunu hissettirdiği açıklanmışsa **(3 puan)**.
- Bu inancın Ömer'in başkalarının görmesine ya da takdirine bağlı kalmadan iyiliğe kararlılıkla devam etmesini sağladığı; insanı manevi olarak güçlendirip güzel davranışlara yönelttiği açıklanmışsa **(3 puan)**.

Örnek doğru cevap (6.2): Ömer, arkadaşlarının sözleri yüzünden yaptığı iyiliğin fark edilmediğini düşünüp üzülmüştür. Ayette Allah'ın (cc) dosdoğru olanlara melekler aracılığıyla "Korkmayın, üzülmeyin" diye müjde vereceği bildirilir. Bunu bilmek Ömer'i teselli eder, içine huzur ve güven verir. Böylece Ömer, kimse görmese de iyiliğin değerli olduğunu bilir ve komşusuna yardım etmeyi kararlılıkla sürdürür.

Yanlış cevap (6.2): Gerekçe gösterilmeden yalnızca yargının tekrar edilmesi, melek inancının insanı iyilik yapmaktan alıkoyduğunun ya da iyiliğin yalnızca insanlar görürse sürdürülmesi gerektiğinin ileri sürülmesi ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

7. **Doğru cevap (7.1):** İki ölçütün her biri iki puandır (2+2).

- Surenin anlamına göre vesvesenin cinlerden ve insanlardan gelebileceği belirtilmişse **(2 puan)**.
- Kaan'a cevap anahtarının fotoğrafını çekmeyi teklif eden Arda'nın insanlardan gelen bir yönlendirmeye, Kaan'ın içinden geçen "Bir defadan bir şey olmaz." düşüncesinin de kalbe gelen vesveseye örnek olduğu açıklanmışsa **(2 puan)**. İki örnekten yalnızca biri açıklanmışsa bir puan verilir. Kaan'ın içinden geçen düşüncenin şeytandan (cinlerden) gelen bir vesvese olarak açıklanması da kabul edilir.

Örnek doğru cevap (7.1): Surenin anlamına göre vesvese cinlerden ve insanlardan gelebilir. Kaan'ı cevap anahtarının fotoğrafını çekmeye yönlendiren Arda'nın teklifi, insanlardan gelen kötü bir yönlendirmeye örnektir. Kaan'ın içinden geçen "Bir defadan bir şey olmaz." düşüncesi de insanın kalbine gelen vesveseyi gösterir.

Yanlış cevap (7.1): Vesvesenin yalnızca meleklerden geldiğinin ya da Arda'nın teklifinin zararsız bir şaka olduğunun ileri sürülmesi ilgili ölçütten puan almaz. Surenin anlamıyla ilişki kurulmaması ilk ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (7.2): Her uygun örnek üç puandır (3+3). Her örnek için uygun davranışın yazılması bir puan, davranışın surenin mesajıyla ilişkilendirilmesi iki puandır.

Kabul edilen örnekler:

- Arda'nın teklifini açıkça reddetmek ve onu da bu yanlıştan vazgeçirmeye çalışmak.
- Nâs ve Felak surelerini okuyup dua ederek kötülüklerden Allah'a (cc) sığınmak.
- Cevap anahtarının masada unutulduğunu öğretmene haber vermek.
- Sınava kendi emeğiyle hazırlanmak, kalbine gelen kötü düşüncenin bir alışkanlığa dönüşmesine izin vermeden önlem almak.

Örnek doğru cevap (7.2): Kaan, Arda'ya "Bu yanlış, ben fotoğraf çekmeyeceğim, sen de çekme." diyerek teklifi reddedebilir. Böylece insanlardan gelen kötü yönlendirmeye uymamış olur. Ayrıca Nâs suresini okuyup dua ederek kalbine gelen "Bir defadan bir şey olmaz." düşüncesine karşı insanların Rabbi olan Allah'a (cc) sığınabilir ve sınavına kendi emeğiyle hazırlanabilir.

Yanlış cevap (7.2): Kaan'ın teklifi kabul etmesinin, cevap anahtarının fotoğrafını başkalarıyla paylaşmasının ya da yaşadıklarını büyüklerinden gizlemesinin önerilmesi o örnekten puan almaz. Surenin mesajıyla ilgisi olmayan örnekler davranış puanını alabilir ama ilişkilendirme puanını almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

8. **Doğru cevap (8.1):** Her doğru adım iki puandır (2+2).

- 1. adım: Mikat sınırında ya da öncesinde ihrama girmek, umreye niyet edip telbiye duasını okumak **(2 puan)**.
- 4. adım: Saçları tıraş ederek ya da kısaltarak ihramdan çıkmak **(2 puan)**.

Abdest alınmasının ve ihram namazı kılınmasının 1. adımda yazılmaması puan kaybına yol açmaz. 1. adım için yalnızca "ihrama girmek" yazılması tam puan alır; yalnızca "niyet etmek" ya da yalnızca "telbiye okumak" yazılmışsa bir puan verilir. Görevler doğru yazıldığı hâlde adımların yerleri karıştırılmışsa toplam iki puan verilir.

Örnek doğru cevap (8.1): 1. adım: Mikat sınırında ihrama girilir, umreye niyet edilir ve telbiye duası okunur. 4. adım: Saçlar tıraş edilerek ya da kısaltılarak ihramdan çıkılır.

Yanlış cevap (8.1): Arafat'ta vakfe, Müzdelife vakfesi, şeytan taşlama ya da kurban kesimi gibi yalnızca hacda yapılan görevlerin yazılması o adımdan puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.

Doğru cevap (8.2): İki ölçütün her biri üç puandır (3+3).

- Şartlar: Umreyi yerine getirmek için gereken şartların hac için gereken şartlarla aynı olduğu yazılmış ve bu şartlardan en az ikisi (Müslüman olmak, akıllı olmak ve ergenlik çağına girmek, sağlıklı olmak, yol güvenliğine sahip olmak, belirli ekonomik güce sahip olmak, hür olmak) örnek verilmişse **(3 puan)**. Şartların aynı olduğu örnek verilmeden yazılmışsa bir puan verilir.
- Görevler: İhrama girme, tavaf, say ve saçları tıraş etme ya da kısaltma iki ibadette de bulunsa da Arafat'ta vakfe, Müzdelife vakfesi ve şeytan taşlama gibi görevlerin yalnızca hacda yapıldığı; bu nedenle umrenin hac ile aynı ibadet olmadığı ve umre yapmakla haccın yerine getirilmiş olmayacağı sonucuna ulaşılmışsa **(3 puan)**. Yalnızca hacda yapılan görevlerden biri yazılıp sonuca ulaşılmışsa iki puan verilir.

Görevler ölçütünde iki ibadetin hükümleri bakımından farkı da ek gerekçe olarak yazılabilir. Hac farzdır. Umre ise Hanefî ve Mâlikîlere göre sünnet, Şâfiî ve Hanbelîlere göre ömürde bir defa farzdır. Bu ölçütün tam puanı için yalnızca hacda yapılan görevlerden en az ikisinin yazılması beklenir. Haccın yılın yalnızca belirli günlerinde, umrenin ise yılın hemen her zamanında yapılabildiğini yazan cevap da doğru bir farka değinmiştir. Bu fark görevler ölçütünde ek gerekçe sayılır ve hacda yapılan görevlerden biriyle birlikte yazılmışsa o ölçütün tam puanını alır. Zaman farkı şartlar ölçütünden puan almaz.

Örnek doğru cevap (8.2): Öğrencinin görüşü doğru değildir. Umre ile haccın şartları aynıdır: Her ikisi için de Müslüman, akıllı, ergenlik çağına girmiş, sağlıklı ve belirli ekonomik güce sahip olmak gerekir. Ayrıca iki ibadette de ihrama girilir, tavaf ve say yapılır, saçlar kısaltılarak ihramdan çıkılır. Ancak Arafat'ta vakfe, Müzdelife vakfesi ve şeytan taşlama yalnızca hacda yapılır. Bu yüzden umre ile hac aynı ibadet değildir; umre yapan kişi haccı yerine getirmiş olmaz.

Yanlış cevap (8.2): Umrenin hac yerine geçtiğinin, umrede de Arafat'ta vakfe yapıldığının ya da umrenin şartlarının hacdan tamamen farklı olduğunun yazılması ilgili ölçütten puan almaz. Cevap verilmemesi durumunda 0 puan verilir.